THE JOURNAL OF TURKISH EDUCATIONAL SCIENCES
TÜRK EĞİTİM BİLİMLERİ DERGİSİ

Okul Öncesi Öğretmenlerinin İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin Görüşleri: Yozgat Örneği

Preschool Teachers' Views on Occupational Health and Safety: Yozgat Example

Özlem Saklıca, Yasemin İbiş

Yazar Bilgileri

Özlem Saklıca
Öğr. Gör, Yozgat Bozok Üniversitesi, Mülkiyet Koruma ve Güvenlik,
ozlem.saklica@yobu.edu.tr

Yasemin İbiş
Öğr. Gör, Yozgat Bozok Üniversitesi, Çocuk Bakımı ve Gençlik Hizmetleri,
yasemin.ibis@yobu.edu.tr

ÖZ

Bu çalışma, okul öncesi öğretmenlerinin iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin görüşlerini tespit etmek amacıyla nitel araştırma yöntemlerinden görüşme yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni ile yapılmıştır. Çalışma grubunu, 2024-2025 eğitim öğretim yılında Yozgat ili Merkez ilçesine bağlı anaokulları ve ana sınıfı bulunan okullarda görev yapan 15 okul öncesi öğretmeni oluşturmaktadır. Katılımcıların seçilmesinde, kolay ulaşılabilirlik ve pratiklik sağladığı için kolay ulaşılabilir durum örneklemesi yöntemine başvurulmuştur. Veriler, açık uçlu sorular ve araştırmacılar tarafından hazırlanmış yarı yapılandırılmış görüşme formları aracılığıyla toplanmıştır. Gerçek yaşamın içinde, güncel bağlam ve ortamlarla ilişkili bir durumu ele alan bu yöntem doğrultusunda, araştırmada okul öncesi öğretmenleriyle iş sağlığı ve güvenliği konusuna yönelik görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler, içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir. Analiz sonucunda, öğretmenlerin iş sağlığı ve güvenliği tanımında genellikle güvenli ortamı ön plana çıkardıkları tespit edilmiştir. Sınıf içerisinde en fazla risk oluşturan unsurlar arasında sivri köşeler, sınıf dışında ise kaygan zeminler öne çıkmaktadır. Ayrıca iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili eğitimlerin farkındalık oluşturduğu ancak teorik eğitimlerin yetersiz kaldığı belirtilmiştir. Acil durumlar için okullarda en fazla yapılan en fazla tatbikatın, deprem tatbikatları olduğu saptanmıştır.

Makale Bilgileri

Anahtar Kelimeler
İş sağlığı ve güvenliği
Güvenlik
Okul öncesi eğitim
Okul öncesi öğretmeni

Keywords
Occupational health and safety
Security
Preschool education
Preschool teacher

Makale Geçmişi
Geliş: 01.05.2025
Kabul: 23.05.2026

ABSTRACT

This study was conducted using the interview method, one of the qualitative research methods, in order to determine the views of preschool teachers on occupational health and safety. The research was conducted using the case study design, one of the qualitative research methods. The study group consists of 15 preschool teachers working in kindergartens and schools with preschool classes in the Central district of Yozgat in the 2024-2025 academic year. The convenience sampling method was used in selecting the participants because it provides easy accessibility and practicality. Data were collected through open-ended questions and semi-structured interview forms prepared by the researchers. In line with this method, which addresses a situation related to current contexts and environments in real life, interviews were conducted with preschool teachers on the subject of occupational health and safety in the study. The obtained data were evaluated using the content analysis method. As a result of the analysis, it was determined that teachers generally prioritize a safe environment in their definition of occupational health and safety. Sharp corners stand out among the elements posing the highest risk within the classroom, while slippery floors come to the fore outside the classroom. In addition, it was stated that training on occupational health and safety created awareness, but theoretical training was insufficient. It was determined that earthquake drills were the most frequently practices drills in schools for emergencies.

Makale Türü Araştırma

Önerilen Atıf Saklıca, Ö. & İbiş, Y. (2026). Okul öncesi öğretmenlerinin iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin görüşleri: Yozgat örneği. *TEBD*, *24*(2), 1082-1105. https://doi.org/10.37217/tebd.1688569

Giriş

Günümüzde okul hayatının ilk basamağı kabul edilen okul öncesi eğitim, neredeyse temel eğitim kadar önem taşımaktadır (Ekinci-Vural ve Kocabaş, 2016). Eğitimde çok önemli bir adım olan okul öncesi eğitim çocuğun ileri yaşlarında önemli rolü olan kişiliğinin şekillendiği, dil, zihin, psikomotor ve sosyal yönlerinin gelişmeye devam ettiği bir süreç olarak bilinmektedir (Başaran ve Ulubey, 2018). Bu dönemde çocuklar farklı deneyimler ve gözlemler yoluyla öğrenmekte, çocukların öğrenmelerini desteklemek için okul öncesi eğitimin avantajlarından faydalanılmaktadır (Serdaroğlu ve Bekir, 2024).

Okul öncesi eğitim; çocukların araştırma, problem çözme ve kendini ifade etme becerilerini güçlendirmek için gereklidir (Karamustafaoğlu ve Kandaz, 2006). Uygun programlar ve eğitim ortamları, çocukların gelişimine katkı sağlar ve yaşamı keşfetmelerine rehberlik edebilir (Babaroğlu, 2018). Çocuklara sunulan ortamların öğrenmeyi destekleyici nitelikte olması önemlidir. Bu yaş döneminde çocuklara verilen eğitimin, çocukların gelecekteki yaşamları üzerindeki büyük etkisi göz önüne alındığında, onların istenilen davranışları kazanabilmeleri için güvenliği sağlanmış sağlıklı bir ortamının oluşturulması gerekmektedir (Kartal ve Uğurlu, 2023). Okul öncesi öğretmenliği, bu hassas yıllarda çocukların sağlıklı gelişimini destekleyici eğitim ortamları inşa ederek onların becerilerinin gelişiminde önemli bir rol oynar (Whitebook vd., 2016). Öğrencilerinin yetenekli yönlerini bulmaya çalışan öğretmenlerin birçok konuda olduğu gibi iş sağlığı ve güvenliği (İSG) alanında da yeterli bilgiye ve bilince sahip olup hem öğrencilerini hem de kendilerini tehlikelere karşı koruması beklenmektedir (Yivli ve Kuzucuoğlu, 2018). Çünkü anaokulları aktif çalışma ortamına sahip mekânlardır. Bu mekânlarda çocukların düşme, çarpma, kayma ve takılma riskine neden olacak eşyalar, oyuncaklar, malzemeler bulunur ve iş yeri güvenliğinin sağlanması zorlaşabilir. Islak zeminler kaymaya, bozuk veya dağınık zeminler takılıp düşmeye yol açabilir (Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı [ÇSGB], 2016). Öğrencilere bu süreçte en çok yardımı sağlayan kişiler ise okulda bulunan öğretmenler ve çalışan diğer personellerdir (Dönmez, 2001). Bu açıdan öğretim-öğrenme süreçleri ile diğer okul faaliyetleri, öğrenciler ve öğretmenler kendilerini güvende ve korumalı hissettiklerinde anlam kazanacaktır (Côté-Lussier ve Fitzpatrick, 2016).

Güvenlik insanların fikirlerine, kültürlerine ve algılarına bağlı olarak farklı değerler aldığı için tartışmalı bir kavram olabilir. Genel olarak güvenlik, insanların tehlikeden uzak bir yerde olduklarında deneyimledikleri korunma hissi olarak tanımlanabilir (Hundeloh ve Hess, 2003). Okul güvenliği ise yeni şeyler öğrenme ve kendini karşıya ifade edebilme çabasındaki öğrencilerin korku, tehlike ve riski düşünmeksizin güvende olduğunu hissedebilmesi durumudur. Aynı zamanda okulda güvenlik; öğretmenlerin, öğrencilerin ve diğer çalışan personelin kendilerini fiziksel, duygusal ve psikolojik açıdan rahat ve özgür hissetmeleriyle birlikte, öğrenme için en uygun ortamın sağlanması

anlamına gelmektedir (Dönmez, 2001; Töremen vd., 2008). Ancak çocuklar için tasarlanmış ana sınıflarında uygun önlemler alınmadığında çalışanların güvenliğini ve sağlığını hemen ya da sonradan etkileyen fiziksel, ergonomik, kimyasal, psikososyal biyolojik tehlikeler ve güvenlik tehlikeleri bulunur (ÇSGB, 2016). Bu bağlamda okul öncesi öğretmenleri gün boyunca çocukların bakımı, eğitimleri, yemeklerin hazırlanması eşyaların taşınması, atıkların bertaraf edilmesi, oyun alanlarının temizlenmesi gibi işler sebebiyle bazı tehlikelerle karşılaşabilmektedir. Bu açıdan anaokullarının ayrılmaz bir parçası olan öğrenci, öğretmen, diğer çalışanlar ve hatta ziyaretçilerin oluşabilecek risklere karşı korunması gerekmektedir. Bu korumanın sağlanabilmesi için potansiyel tehlike ve olası risklerin belirlenmesini içeren risk analizlerinin yapılması, acil durumlara yönelik etkili hareket planlarının hazırlanması ve iş güvenliği konusunda düzenli eğitimlerin verilmesi gerekmektedir. Bu unsurlar, İSG kavramının temel uygulama alanlarını oluşturmakta ve güvenli bir eğitim ortamının sürdürülebilirliğine katkı sağlamaktadır (Kartal ve Uğurlu, 2023).

Ülkemizde İSG ile ilgili müstakil yasa (İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu [İSGK], 2012) yılında yürürlüğe girmiş ancak bu yasanın kamu kurum ve kuruluşlarında uygulamaya dâhil edilmesi 2025 yılını bulmuştur. İSGK'na göre iş yerleri barındırdıkları risklere göre çok tehlikeli, tehlikeli ve az tehlikeli olmak üzere sınıflandırılmıştır. Anaokulları bu kategori içinde az tehlikeli sınıfta yer almaktadır (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2018). İSG, sağlık ve güvenlik olarak iki farklı boyuta sahip grift bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. İş sağlığı, iş yapıldığı sürece çalışanların işe uyumunu sağlayan sağlıkla ilgili boyutuyken, iş güvenliği çalışanların ve ortamda bulunanların işle ilgili risklerini azaltmaya çalışan daha çok teknik ve mühendislikle ilgili önlemleri almaya çalışan teknik boyutudur (Kılkış, 2013). Buradan anlaşılacağı üzere İSG kavramı, işyerlerinde sağlık ve güvenlikle ilgili risklerin tespit edilmesi, önlenmesi, iş kazası ve meslek hastalıklarının ise en aza indirilmesi anlamını taşımaktadır.

Okul öncesi eğitimde İSG, üst eğitim seviyelerine kıyasla daha büyük bir önem taşımaktadır. İş yerlerinde etkili bir İSG programı, çalışanların sağlığını korurken işyeri verimliliğini artırmakta ve işyerindeki olası riskleri minimize etmektedir. İş sağlığı, genellikle yerel yasalar ve düzenlemeler, ulusal standartlar ve uluslararası yönergeler temelinde düzenlenmektedir (Samanta ve Gochhayat, 2023).

İş güvenliği kapsamında çocuklara güvenli ortamlarının oluşturulması, ergonomik yapılanmalar, kimyasal biyolojik ve fiziksel risklerle mücadele, iş ekipmanlarının güvenliği, acil durum planlamaları, iş yeri sağlık hizmeti sunumu konuları yer almaktadır (Chirico vd., 2021). Okullarda güvenlik, fiziksel, duygusal ve sosyal açıdan toplum ve özellikle eğitim yönetimi için sürekli bir endişe kaynağıdır. Bu nedenle tartışmalar yalnızca öğrencilerin yaşadığı kazalara, okul içi şiddet olaylarına veya öğretmenliğin mesleki risklerine değil; daha sağlıklı ve güvenli okulların nasıl

teşvik edileceği konusuna yönelmelidir (Diaz-Vicario ve Gairín-Sallán, 2021). Cohen'e (2021) göre fiziksel güvenliğin temel bir gereklilik olduğu; bireyler fiziksel olarak güvende hissetmediklerinde sosyal ve duygusal boyutların da olumsuz etkilendiği ve daha karmaşık hâle geldiği belirtilmektedir. Özellikle fiziksel boyutta okullar; okul arazisi, okul binası ve tesisleri, okul mobilyaları ve materyalleri ile aydınlatma, havalandırma ve ısıtma koşulları gibi unsurları dikkate almalıdır. Duygusal boyutta ise okul ve sınıf ortamına bakılmalı ve özellikle öğrenciler olmak üzere tüm personelin duygusal refahına dikkat edilmelidir. Sosyal boyutta, okullar, kişilerarası ilişkiler, katılım, iletişim, sağlık ve güvenlik konularıyla ilgilenmelidir (Diaz-Vicario ve Gairín-Sallán, 2021).

Okullarda gerçekleştirilen risk değerlendirmesi ile potansiyel tehlikeler tespit edilip bu değerlendirmeler sonucunda, uygun güvenlik tedbirleri belirlenmektedir (Gürbüz ve İbrakovic, 2017). Okul öncesi öğretmenlerinin sorumlulukları, öğrencilerinin yaş gruplarının çok küçük olması sebebiyle daha fazladır. Okul ortamında çocukların yaşadığı iş kazaları istatistikleri tutulup kazaların kök neden analizleri doğrultusunda koruma ve önleme stratejileri oluşturulduğunda kaza oluşma riski de azaltılabilir. İSG, sadece kanuni bir dayatma değil; aynı zamanda etik bir sorumluluk olarak da değerlendirilmelidir (Özakün vd., 2023). Eğitim kurumları, İSG kültürünün teşvik edilmesinde ve geniş kitlelere yayılmasında önemli bir rol oynamaktadır. Bu sayede öğrencilere sağlık ve güven dolu bir eğitim ortamı sunulması, bu bilincin toplum genelinde yayılmasına katkı sağlayacaktır (Gürbüz ve İbrakovic, 2017).

Ulaşılabilen alan yazını incelendiğinde genel olarak eğitim kurumlarında İSG konusuyla ilgili çeşitli çalışmaların yapıldığı görülmektedir (Bağcı vd., 2024; Baykal vd., 2022; Özakün vd., 2023; Özçifçi vd., 2023; Şener vd., 2023; Ustaoğlu, 2020). Ancak okul öncesi eğitim kurumlarında İSG ile ilgili çalışmaların sınırlı olduğu tespit edilmiştir. Bu doğrultuda araştırmada Yozgat ili Merkez ilçesindeki anaokulları ile ana sınıflarında görevli okul öncesi öğretmenlerinin İSG ile ilgili görüşlerinin incelenmesi hedeflenmiştir. Bu amaç çerçevesinde, aşağıda belirtilen alt problemlere yanıt aranmıştır:

- Okul öncesi öğretmenlerinin İSG hakkında sahip oldukları düşünceler nelerdir?
- Okul öncesi öğretmenleri, sınıf içi veya dışındaki etkinliklerde çocuklar için olası iş sağlığı ve güvenliği riskleri hakkında ne düşünüyorlar?
- Sınıf içi ve dışındaki etkinlikler sırasında iş sağlığı ve güvenliği önlemleriyle ilgili okul öncesi öğretmenlerinin düşünceleri nelerdir?
- Okul öncesi öğretmenlerinin İSG eğitimlerine dair görüşleri nasıldır?
- Okul öncesi öğretmenlerinin acil durumlar (yangın, deprem, sel, sabotaj, zehirlenme vb.) için okulda alınan güvenlik önlemleri hakkında görüşleri nelerdir?

- Okul öncesi öğretmenleri, iş sağlığı ve güvenliği konusunda ek önlemler alınmasına yönelik ne düşünmektedir?

Yöntem

Araştırmanın Deseni

Bu araştırma, okul öncesi öğretmenlerinin İSG konusundaki görüşlerini belirlemeyi amaçlamakta olup nitel araştırma yöntemlerinden görüşme tekniği kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırmalar, bireylerin algılarını ve deneyimlerini bütüncül bir bakış açısıyla ele almayı amaçlayan; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi veri toplama yöntemlerinden yararlanan çalışmalar olarak tanımlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Bu tür araştırmalarda araştırmacının temel rolü, araştırma konusuyla ilgili doğrudan veri toplamak ve katılımcılarla birebir etkileşim kurarak derinlemesine bilgi edinmektir (Balcı, 2017). Araştırma sürecinde, nitel araştırma desenlerinden biri olan durum çalışması yöntemi tercih edilmiştir. Creswell'e (2023) göre durum çalışmaları, belirli bir zaman aralığında sınırlandırılmış olayları ya da olguları inceleyen ve farklı veri kaynaklarından (gözlem, görüşme, görsel-işitsel materyaller, dokümanlar ve raporlar) yararlanarak detaylı bir analiz sunan bir araştırma yaklaşımıdır. Bu yaklaşım, gerçek yaşam koşullarında var olan bir durumu kapsamlı bir şekilde ele almak için uygun bir çerçeve sunmaktadır. Bu doğrultuda, araştırmada okul öncesi öğretmenleriyle iş sağlığı ve güvenliği konusuna yönelik görüşmeler yapılmış ve elde edilen veriler analiz edilmiştir.

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu, 2024-2025 eğitim-öğretim yılında Yozgat il merkezinde görev yapan 15 okul öncesi öğretmeni oluşturmaktadır. Örneklem seçiminde, erişim kolaylığı sağladığı için amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan kolay ulaşılabilir durum örneklemesi tercih edilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Katılımcıların demografik bilgileri Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1. Katılımcılara İlişkin Demografik Bilgiler

Değişken	*Kategori*	*f*
Yaş	25–30	2
	31–35	2
	36–40	5
	41 ve üzeri	3
Kıdem	0–9	3
	10–19	9
	20 yıl ve üzeri	–
Eğitim Durumu	Ön Lisans	–
	Lisans	9
	Yüksek Lisans	3
	Doktora	–
Sınıf Mevcudu	10–15	3
	15–20	8
	20 ve üzeri	–

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin en yaygın olarak 36–40 yaş aralığında olduğu, 10–19 yıl kıdeme sahip ve lisans mezunu bireylerden oluştuğu belirlenmiştir. Ayrıca sınıf mevcudunun genellikle 15–20 kişi arasında değiştiği görülmektedir.

Veri Toplama Araçları

Araştırma sorularını yanıtlayabilmek amacıyla iki bölümden oluşan bir form geliştirilmiştir. Formun ilk bölümünde katılımcıların demografik özelliklerini belirlemeye yönelik sorular yer alırken ikinci bölümde ise çalışmada kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formu bulunmaktadır. Araştırmada kullanılan görüşme formuna ilişkin detaylı bilgilere aşağıda yer verilmiştir.

Görüşme Formu

Bu araştırmada, okul öncesi öğretmenlerinin İSG konusundaki görüşlerini belirlemek amacıyla ilgili alan yazını taranmış ve araştırmacılar tarafından yarı yapılandırılmış bir görüşme formu geliştirilmiştir. Görüşme formunda, öğretmenlerin demografik bilgilerine ek olarak okul öncesi eğitimde İSG'ye ilişkin düşüncelerini ortaya koymaya yönelik altı açık uçlu soru yer almaktadır.

Formun içerik geçerliğini sağlamak amacıyla, soruların kapsamının alana uygunluğunu değerlendirmek üzere bir İSG uzmanı ile eğitim bilimleri alanında uzman bir akademisyenin görüşlerine başvurulmuştur. Uzmanlardan elde edilen yapıcı geri bildirimler doğrultusunda formda gerekli revizyonlar yapılmıştır. Ayrıca araştırma kapsamına dâhil edilmeyen birkaç okul öncesi öğretmen ile pilot görüşmeler gerçekleştirilmiş; bu görüşmeler aracılığıyla formun anlaşılabilirliği, soruların yönlendirici olup olmadığı ve kapsam geçerliliği değerlendirilmiştir. Pilot uygulamadan elde edilen veriler doğrultusunda görüşme formunda gerekli düzenlemeler yapılarak son hâline ulaştırılmıştır.

Formun güvenirliğini artırmak amacıyla, araştırmacılar tarafından veri toplama süreci öncesinde görüşme teknikleri üzerine ortak bir standart oluşturulmuş ve görüşmeler sırasında tutarlı bir uygulama sağlanmıştır. Ayrıca verilerin analiz sürecinde anlam bütünlüğünü korumaya özen gösterilmiş ve kodlama sürecinde karşılıklı görüş birliğine varılarak yorumların nesnelliği desteklenmiştir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Çalışma grubunda yer alan öğretmenlerle randevular planlandıktan sonra, görev yaptıkları okullarda her biri yaklaşık 20-25 dakika süren bireysel görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların dile getirdiği görüşler benzerlik göstermeye başladığında, veri toplama süreci tamamlanmış ve doyuma ulaşıldığı kabul edilmiştir. Elde edilen verilerin analizinde içerik analizi yöntemi tercih edilmiştir. İçerik analizi, verilerin ayrıntılı bir şekilde incelenmesini gerektiren ve önceden belirlenmemiş temalar ile kodların keşfedilmesine olanak tanıyan bir yöntemdir (Yıldırım ve Şimşek,

2018). Analiz sürecinde belirlenen tema ve kodlar, bulgular bölümünde tablolar hâlinde sunulmuş; verilerin daha anlaşılır hâle gelmesi amacıyla doğrudan alıntılarla desteklenmiştir. Katılımcıların kimlikleri gizli tutulmuş ve öğretmenler Ö1, Ö2, … Ö15 şeklinde kodlanmıştır.

Veriler, araştırma sorularına uygun olarak çalışmanın amacına hizmet edecek şekilde toplanmıştır. Araştırmanın güvenirliğini sağlamak adına veri toplama ve analiz süreçlerinde soruların nesnel bir biçimde yöneltilmesi, dışarıdan bağımsız bir bakış açısıyla değerlendirme yapılması, pilot uygulamaların gerçekleştirilmesi ve bulgular ile sonuç bölümleri arasındaki tutarlılığın korunması önemli görülmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Verilerin güvenilirliğini artırmak amacıyla, iki araştırmacı bağımsız olarak içerik analizi gerçekleştirmiş ve kodlamalar arasındaki uyum sağlanmıştır. Araştırma kapsamında, öğretmenlerin görüşlerinden doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Güvenilirliği artıran unsurlardan biri de birden fazla araştırmacının bağımsız kodlama yapması olduğundan, bu çalışmada Miles ve Huberman'ın (1994) önerdiği güvenilirlik formülü kullanılmıştır. Yapılan hesaplamalar sonucunda, güvenilirlik oranı %89 olarak belirlenmiştir. Bu oran, iç tutarlılığı gösteren bir değer olup en az %80 seviyesinde olması beklenmektedir (Miles ve Huberman, 1994). Dolayısıyla bu araştırmada elde edilen verilerin güvenilir olduğu söylenebilir.

Etik Kurul Beyanı

Bu araştırma Yozgat Bozok Üniversitesi Etik Komisyonunun 21.11.2024 tarih ve 19/14 sayılı onayı ile yürütülmüştür. Uygulamaya geçilmeden önce öğretmenlerin araştırmaya katılmayı kabul ettiklerine dair gönüllü onam formları doldurulmuştur.

Bulgular

Okul öncesi öğretmenlerinin İSG konusundaki görüşleri için oluşturulan kodlar Tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo 2. Okul Öncesi Öğretmenlerinin İş Sağlığı ve Güvenliğine Yönelik Görüşleri

Tema	*Kod*	*f*
Çalışma Ortamı	Tehlikelerden arındırılması	2
	Huzurlu ve güvenli	2
	Risklerin en aza indirilmesi	2
	Önlem alınması	2
	Bina güvenliği	1
Öğrenci	Risklerin en aza indirilmesi	1
	Tedbir alınması	1
	Kazaların önlenmesi	2
	Güvenli ortam	3
	Tedbir alınması	1
Çalışanlar	Güvenli ortam	5
	Tedbir alınması	1
Veli	Risklerin en aza indirilmesi	1
	Tedbir alınması	1

Tablo 2'deki okul öncesi öğretmenlerinin İSG konusundaki görüşleri incelendiğinde öğretmenlerin İSG'yi öncelikle güvenli ve huzurlu bir çalışma ortamının oluşturulmasıyla ilişkilendirdikleri görülmektedir (f=5). Çalışma ortamına yönelik görüşlerde tehlikelerden arındırılmış bir ortam oluşturulması (f=3), risklerin en aza indirilmesi ve gerekli önlemlerin alınması ön plana çıkmıştır (f=2).

Bunun yanı sıra bina güvenliğinin de İSG kapsamında değerlendirildiği anlaşılmaktadır. Okul öncesi öğretmenlerinin İSG yönelik görüşlerinden bazıları aşağıdaki gibidir:

> Ö2: *"Huzurlu bir ortamda çalışmak diyebiliriz. Herkes için rahat ve güvenilir bir çalışma ortamı diyebiliriz."*
>
> Ö4: *"Çalıştığımız kurumlarda ortamlardaki risk oluşturabilecek her şeyin güvenliğinin alınması anlamına gelir. Hem çalışanların hem öğrencilerin hem de veliler için gerekli olan bütün tedbirlerin alınması anlamına gelir."*
>
> Ö7*: "Şimdi iş sağlığı ve güvenliği deyince yani herhangi bir kazaya neden olmaması için, çocukların herhangi bir yerde zarar görmemesi için okul içerisinde yani kurum olarak değerlendirirsek gerekli önlemlerin alınması."*

Öğretmen görüşleri incelendiğinde İSG'nin temel olarak güvenli, huzurlu ve risklerden arındırılmış bir çalışma ortamı oluşturma süreci olarak tanımlandığı görülmektedir. Katılımcılar, İSG'yi hem çalışanlar hem öğrenciler hem de veliler için gerekli tüm önlemlerin alındığı bütüncül bir güvenlik anlayışı şeklinde ifade etmektedir. Ayrıca İSG'nin özellikle kazaların önlenmesi ve çocukların zarar görmesinin engellenmesine yönelik koruyucu bir sistem olarak algılandığı anlaşılmaktadır. Bu durum, öğretmenlerin İSG kavramını daha çok güvenlik ve önleyici tedbirler ekseninde değerlendirdiklerini ortaya koymaktadır.

Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf içi veya sınıf dışı etkinliklerde çocuklar için İSG riskleri ile ilgili görüşleri için oluşturulan kodlar Tablo 3'te yer almaktadır.

Tablo 3. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Sınıf İçi ve Sınıf Dışı Etkinliklerde Çocuklar için İş Sağlığı ve Güvenliği Riskleri ile İlgili Görüşleri

Tema	*Kod*	*f*
Sınıf içi etkinlikler	Sandalyelerin kayması	2
	Sivri köşeler	8
	Sınıfların küçük olması	1
	Sınıfların kalabalık olması	1
	Dolapların yüksek olması	1
	Dolapların sabit olmaması	1
	Sert ve büyük oyuncaklar	5
	Atık materyaller	2
	Camlar	1
	Elektrik tesisatı (Açık prizler)	4
Sınıf dışı etkinlikler	Oyun odası	2
	Kolonlar	1
	Kaygan zeminler	5
	Merdivenler	2
	Okul bahçesi	4
	Panolar	1
	Lavabolar	1

Tablo 3 incelendiğinde öğretmenlerin sınıf içerisinde en fazla sivri köşelerin riskli olduğunu (f=8), sınıf dışında ise kaygan zeminleri (f=5) vurguladıkları görülmektedir. Sınıfların küçük olması (f=1), sınıfların kalabalık olması (f=1), atık materyaller (f=1), camlar(f=1), kolonlar (f=1), panolar ve lavabolar (f=1) ise öğretmenler tarafından daha az belirtilmiştir. Bu bulgular, okul öncesi eğitim ortamlarında kullanılan materyallerin ve sınıf düzeninin çocukların yaş ve gelişim özelliklerine uygun şekilde düzenlenmesinin önemini ortaya koymaktadır.

Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf içi ve sınıf dışı etkinliklerde çocuklar için İSG riskleri ile ilgili görüşlerinden bazıları aşağıdaki gibidir:

> Ö2: *"Sınıf içerisinde en büyük riskler sivri köşeler diye düşünüyorum. Masaların dolapların kaloriferlerin sivri köşeleri."*

> Ö3: *"Bana göre en büyük riskler okul içerisindeki merdivenlerdir. Okul öncesi eğitim kurumları tek katlı olmalı bence. Ne kadar güvenlik alınırsa alınsın bir çocuk merdivenlerden takılıp yuvarlanabilir. Sınıf içerisinde sınıfların küçük ve kalabalık olmasını risk olarak görüyorum. Çünkü çocuklar hareketli olduğu için herhangi bir etkinlikte çarpışabiliyorlar veya masalara çarpıyorlar masaların köşeleri onlar için tehlikeli olabiliyor. Dolapların yüksek oluşunu çocuklar için risk buluyorum. Çünkü dolaplar sabit ama çocuklara herhangi bir eşya almaya çalıştıklarında dolaplara tırmanabiliyorlar bu da onlar için tabii ki tehlikeli olabiliyor."*

Öğretmen görüşleri incelendiğinde sınıf içi ve okul ortamındaki risk algısının özellikle fiziksel çevre unsurlarında yoğunlaştığı görülmektedir. Katılımcılar, sivri köşeler, merdivenler, dolapların yüksekliği, sınıfların küçük ve kalabalık olması gibi faktörleri çocuk güvenliği açısından temel risk kaynakları olarak değerlendirmektedir. Özellikle çocukların hareketli yapıları nedeniyle çarpma, düşme ve tırmanma gibi davranışların kazaya dönüşebileceği vurgulanmıştır.

Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf içi ve sınıf dışı etkinlikler sırasında İSG açısından alınan önlemlere yönelik görüşleri için oluşturulan kodlar Tablo 4'te yer almaktadır.

Tablo 4. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Sınıf İçi ve Sınıf Dışı Etkinlikler Sırasında İş Sağlığı ve Güvenliği Açısından Alınan Önlemlere İlişkin Görüşleri

Tema	*Kod*	*f*
Sınıf içi önlemler	Kolonların etrafı çevrilmeli	1
	Sivri köşeler yuvarlatılmalı	9
	Elektrik prizlerine koruyucu takılmalı	4
	Tehlikeli materyaller kaldırılmalı	1
	Dolapların boyu erişilebilir olmalı	1
	Sınıfların metrekaresi büyütülmeli	1
	Öğrenci sayısı az olmalı	1
	Dolaplar sabitlenmeli	4
Sınıf dışı önlemler	Bahçedeki oyuncakların bakımı yapılmalı	2
	Zeminler kaygan olmamalı	3
	Merdiven olmamalı	1
	Oyun odası zemini yumuşak olmalı	1
	Lavabolar yaşa uygun olmalı	1

Tablo 4 incelendiğinde öğretmenlerin sivri köşeler yuvarlatılmalı (f=9) kodunu vurguladıkları görülmektedir. Daha sonra ise elektrik prizlerine koruyucu takılmalı (f=4) ile dolaplar sabitlenmeli (f=4) kodları öğretmenler tarafından belirtilmiştir. Bu bulgular, öğretmenlerin özellikle çocukların fiziksel güvenliğini tehdit eden çevresel risklerin azaltılmasına yönelik önlemleri önemsediklerini göstermektedir. Özellikle okul öncesi dönemde çocukların hareketli ve keşfetmeye açık olmaları nedeniyle sınıf ortamında oluşabilecek çarpma, düşme ve elektrik çarpması gibi kazaların önlenmesine yönelik düzenlemelerin gerekli görüldüğü söylenebilir.

Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf içi ve sınıf dışı etkinlikler sırasında İSG açısından alınan önlemlere yönelik görüşlerinden bazıları aşağıdaki gibidir:

> Ö2: *"Mesela kaloriferlerin sivri köşeleri yumuşak malzemelerle katlanabilir, masaların sivri köşelerine silikon köşelikler takılabilir sınıf içerisine tehlikeli oyuncaklar kaldırılabilir. Atık materyallerin dikkatli seçilmesi gerekebilir. Özellikle metal kutular çocuklar için kesici olabilir. Elektrik prizlerine koruyucu takmak da yine önlem olarak alınabilir."*
>
> Ö3*: "Sınıfların metrekaresi daha büyük olabilir. Öğrenci sayıları azaltılabilir. Dolapların boyu çocukların rahat erişebileceği yükseklikte olabilir. Köseli malzemelerden ziyade daha yuvarlak yüzeyli malzemeler seçilebilir.*
>
> *Ö6: "Sınıfların yumuşak sünger yüzeyler olmaları lazım. Masalar hep oval masalar olması lazım. Dolapların çok yüksek olmaması lazım. Anaokulları genellikle çok katlı. Bizim yemekhaneye iki kat iniyoruz. Tek katlı olması lazım. Merdiven inip çıkmak zorunda kalmamaları gerekiyor diye düşünüyorum."*

Öğretmen görüşleri incelendiğinde İSG'nin temel olarak "güvenli ve huzurlu bir çalışma ortamı" sağlama amacıyla ilişkilendirildiği görülmektedir. Katılımcılar hem öğrenciler hem çalışanlar hem de veliler için risklerin ortadan kaldırıldığı ya da en aza indirildiği bir ortamı İSG'nin temel çıktısı olarak tanımlamaktadır. Ayrıca İSG'nin özellikle kazaların önlenmesi ve çocukların zarar görmesini engellemeye yönelik bir önlemler bütünü olarak algılandığı anlaşılmaktadır. Bu durum, öğretmenlerin İSG'yi daha çok koruyucu ve önleyici tedbirler çerçevesinde değerlendirdiklerini göstermektedir.

Okul öncesi öğretmenlerinin İSG ile ilgili eğitimlere yönelik görüşleri için oluşturulan kodlar Tablo 5'te yer almaktadır.

Tablo 5. Okul Öncesi Öğretmenlerinin İş Sağlığı ve Güvenliği ile İlgili Eğitimlere Yönelik Görüşleri

Tema	*Kod*	*f*
Yeterli	Farkındalık kazandırdı	9
Yetersiz	Fazla teorik olması	4
	Mevzuat ağırlıklı olması	1
	Uygulama olmaması	4
	Alana özel olmaması	1
	Tekrardan ibaret olması	1

Tablo 5 incelendiğinde öğretmenlerin İSG ile ilgili eğitimlere yönelik görüşlerinin çoğunlukla farkındalık kazandırdığı şeklinde olduğu (f=9) görülmektedir. Daha sonra ise eğitimlerin fazla teorik

olması (f=4) ile uygulama olmaması (f=4) öğretmenler tarafından belirtilmiştir. Bu bulgular, İSG eğitimlerinin öğretmenlerde bilinç oluşturma açısından önemli katkılar sağladığını ancak eğitimlerin uygulamaya dönük etkinliklerle desteklenmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Özellikle okul öncesi eğitim ortamlarında karşılaşılabilecek risklerin önlenebilmesi için teorik bilginin yanında uygulamalı eğitimlerin de gerekli olduğu söylenebilir.

Okul öncesi öğretmenlerinin İSG ile ilgili eğitimlere yönelik görüşlerinden bazıları aşağıdaki gibidir:

> Ö2: *"Kurum içerisinde eğitim almadık İl Millî Eğitim Müdürlüğünün genel eğitimine katıldık bu eğitimin de çok yeterli olduğunu düşünmüyorum. Çok sıkıcıydı çok fazla Sunu vardı. Onun yerine daha fazla pratik yaptırılabilirdi. Gösterilerek yaptırmanın daha etkili olduğunu düşünüyorum. Çok fazla mevzuata yönelik olmuştu. Bunun yerine alana özgü ve kurum içerisinde uygulamalar yaptırılsaydı daha etkili olurdu"*

> Ö3: *"Genel olarak İl Millî Eğitim Müdürlüğünün tarafından bir eğitim verildi ama bu eğitimin yeterli olduğunu düşünmüyorum. Bizi derse çağırdılar sadece bir video izlettiler. Bence çok yetersizdi. Yüzeysel bir anlatımdan ziyade daha açıklayıcı ve detaylı bilgiler vermesini isterdim aynı zamanda uygulamalı eğitimlerinde faydalı olacağını düşünüyorum."*

Öğretmen görüşleri incelendiğinde İSG eğitimlerinin genel olarak yetersiz bulunduğu ve özellikle uygulama boyutunun eksik olduğu yönünde ortak bir değerlendirme yapıldığı görülmektedir. Katılımcılar, verilen eğitimlerin daha çok sunum ve mevzuat odaklı olduğunu; bu nedenle dikkat çekici ve kalıcı öğrenme sağlamadığını ifade etmektedir. Bunun yerine, kurum içi uygulamalara dayalı, göstererek öğrenmeye imkân tanıyan ve daha pratik içeriklerin yer aldığı eğitimlerin daha etkili olacağı vurgulanmaktadır.

Okul öncesi öğretmenlerinin acil durumlar (yangın, deprem, sel, sabotaj, zehirlenme vb.) için okulda alınan önlemlere yönelik görüşleri için oluşturulan kodlar Tablo 6'da yer almaktadır.

Tablo 6. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Acil Durumlar (Yangın, Deprem, Sel, Sabotaj, Zehirlenme vb.) için Okulda Alınan Önlemlere Yönelik Görüşleri

Tema	*Kod*	*f*
Acil durum önlemleri	Yangın merdivenleri	2
	Yangın tüpleri	4
	Acil durum ekipleri	3
	Deprem tatbikatları	5
	Acil durum çıkışları	1
	Uyarı ikaz levhaları	1
	Acil durum eylem planı	1
	Sivil savunma planı	1
	Sığınak	2

Tablo 6 incelendiğinde öğretmenlerin acil durumlar için okulda alınan önlemlere yönelik en fazla vurguladıkları tatbikatın, deprem tatbikatı (f=5) olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin bazıları ise yangın tüpleri (f=4), acil durum ekipleri (f=3) olarak belirtmiştir. Bu bulgular, öğretmenlerin özellikle afet ve acil durumlara karşı hazırlıklı olunmasını önemsediklerini göstermektedir. Özellikle

deprem riski taşıyan bölgelerde düzenli tatbikatların yapılmasının, öğrencilerin ve çalışanların olası acil durumlarda doğru davranış geliştirmelerine katkı sağladığı söylenebilir. Ayrıca yangın güvenliği ekipmanlarının bulundurulması ve acil durum ekiplerinin oluşturulması, okul güvenliğinin sağlanmasında önemli unsurlar olarak değerlendirilmektedir.

Okul öncesi öğretmenlerinin acil durumlar için okulda alınan önlemlere yönelik görüşlerinden bazıları aşağıdaki gibidir:

> Ö4*: "Okulumuzda acil durum çıkışları var. Yangın butonları var. Deprem tatbikatları yapıyoruz. Çocuklar da işaretlerin ne anlama geldiğini biliyorlar. Önceden belirlenmiş olan ilk ve acil ekipleri var."*
>
> Ö10*: "Okulumuzda yangın merdiveni var acil durumlarda burayı kullanabileceğimiz biliyoruz. Yangın tüpleri mevcut diye biliyorum ama çok detaylı da bir bilgim yok."*
>
> Ö3*: "Okulumuzda acil durumlar için ekipler oluşturuldu. Aynı zamanda yangınlara yönelik yangın önleyici malzemeler olduğunu biliyoruz okulumuzda."*
>
> Ö6*: "Acil durum ekiplerinde kimler olduğu dönem başında söylenmişti, ama tabii şu an hatırlamıyorum, hani asıldıysa da ben görmedim."*
>
> Ö7: *"Yangın için bizim yangın söndürme ürünlerimiz var ama kullanmasını bilmiyoruz. Yangın çıktığı zaman maalesef ne yapacağımızı bilmiyoruz. Yani zehirlenme içinse dışarıdan yiyecek almıyoruz. Yani geldiği zaman da bilindik yerden ya da tarihine bakılarak o şekilde yediriliyor. Zaten çocuklar evlerinden getirdiği için beslenmelerinde biz de öyle bir sıkıntı olmuyor yani."*
>
> Ö8: *"Okullarda eylem planlarımız var. Acil durum eylem planımız, Sabotajlara karşı koruma planımız. Sivil savunma planımız. Onları sürekli olarak güncelleniyorlar. İl Millî Eğitim Müdürlüğümüzün istediği sabit aralıklı tarihler oluyor. O tarihlerde yapıyoruz. Bir de personel değişikliği olursa o zamanlarda da güncelliyoruz, güncelliyoruz. Personele de tebliğ ediyorum. Ama daha önce de söylediğim gibi bizim personel sayımız az olduğu için herkes her ekipte."*

Öğretmen görüşleri incelendiğinde okullarda acil durumlara yönelik bazı temel önlemlerin bulunduğu ancak bu önlemlere ilişkin bilgi düzeyinin ve uygulama farkındalığının öğretmenler arasında farklılık gösterdiği görülmektedir. Katılımcılar; acil çıkış kapıları, yangın butonları, yangın merdivenleri, deprem tatbikatları ve acil durum ekiplerinin varlığını genel olarak bildiklerini ifade etmektedir. Bununla birlikte bazı öğretmenlerin bu ekiplerin kimlerden oluştuğunu hatırlamadıkları ya da detaylı bilgiye sahip olmadıkları, hatta bazı ekiplerin görünür şekilde paylaşılmadığını belirttikleri dikkat çekmektedir.

Okul öncesi öğretmenlerinin iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili ek önlemler alınmasına yönelik görüşleri için oluşturulan kodlar Tablo 7'de yer almaktadır.

Tablo 7. Okul Öncesi Öğretmenlerinin İş Sağlığı ve Güvenliği ile İlgili Ek Önlemler Alınmasına Yönelik Görüşleri

Tema	*Kod*	*f*
Öneriler	Sert zeminlere yönelik	1
	Uygulamalı iş sağlığı ve güvenliği eğitimi	3
	Önlemler yeterli	5

Tablo 7 incelendiğinde öğretmenlerin çoğunlukla İSG ile ilgili önlemler yeterli şeklinde (f=5) görüş bildirmişlerdir. Öğretmenlerin bazılarının ise öneri olarak uygulamalı iş sağlığı ve güvenliği eğitimini (f=3) vurguladıkları görülmektedir. Bu bulgular, öğretmenlerin genel olarak okul ortamındaki İSG uygulamalarını yeterli bulmakla birlikte, eğitimlerin daha etkili hâle getirilmesi için uygulama boyutunun güçlendirilmesi gerektiğine de vurgu yaptıklarını göstermektedir. Özellikle okul öncesi eğitim ortamlarında karşılaşılabilecek risklerin azaltılması açısından teorik bilginin yanı sıra uygulamalı eğitimlerin de önemli bir ihtiyaç olduğu söylenebilir.

Okul öncesi öğretmenlerinin İSG ile ilgili ek önlemler alınmasına yönelik görüşlerinden bazıları aşağıdaki gibidir:

> Ö3: *"Öncelikle daha detaylı iş sağlığı ve güvenliği eğitimleri verilmeli. Okul öncesi eğitim kurumları diğer kurumlardan farklı olduğu için bu kurumlara yönelik özel eğitimler verilmesi gerektiğini düşünüyorum."*
>
> Ö6: *"Ben idareci olsam mutlaka o kurumla ilgilenen İSG uzmanını mutlaka okula getirir, öğretmenlerimle tanıştırıp öğretmenlerle yüz yüze bir eğitim yapmasını mutlaka sağlardım. Yani bunu kesin yapardım en başta."*
>
> Ö12: *"Şu an için pek çok kurumda yeterli eğitimlerin verildiğini ve düzenli denetlemelerin yapıldığını düşünüyorum."*

Öğretmen görüşleri incelendiğinde İSG'ye yönelik geliştirme önerilerinin daha çok eğitimlerin niteliği ve uzman desteği üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Katılımcılardan bazıları, mevcut eğitimlerin yetersiz olduğunu belirterek özellikle okul öncesi eğitim kurumlarına özgü, daha detaylı ve uygulamaya dayalı İSG eğitimlerinin verilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Bu durum, okul öncesi kurumların kendine özgü risk yapısı nedeniyle standart eğitimlerin yeterli görülmediğini göstermektedir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Okul öncesi dönemi öğretmenlerinin İSG konusundaki görüşlerini ortaya koymak amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmanın bulguları doğrultusunda aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Okul öncesi öğretmenlerinin İSG'ye yönelik tanımlarının çoğunlukla "güvenli ortam" şeklinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenler; İSGK'dan haberdar olduklarını, karşılaşılan tehlike ve riskler konusunda yönetimi bilgilendirdiklerini, görüşlerini rahatlıkla paylaşabildiklerini ifade etmişlerdir. Boztuğ ve Akyol'un (2017) ilköğretim okullarında görevli öğretmenlerin ve yöneticilerin görüşlerine dayanan araştırmalarında, okul güvenliği ile ilgili çeşitli bulgular elde edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre okulda iş güvenliği ile alakalı planlamaların yapıldığı, okul çalışanlarının sağlık ve güvenlik konularında düşüncelerini açıkça ifade edebildikleri ve problemlerin çözümüne aktif katılım göstererek iş birliği sağlandığı vurgulanmıştır. Farklı olarak Yivli ve Kuzucuoglu (2018), İSG alanında farkındalık oluşturmaya yönelik uygulamaları inceledikleri

araştırmada, iş güvenliği tedbirleri ile ilgili fikir beyanında bulunmayan birçok öğretmen ve yönetici bulunduğunu belirtmişlerdir. Kara (2015) tarafından gerçekleştirilen araştırmaya göre okullarda iş güvenliği uzmanının olması gerekliliği vurgulanmış ve okul idarecilerinin konuyla ilgili yeterli düzeyde tecrübe ve bilgiye sahip olmadıkları belirlenmiştir. Çalışmamızda öğretmenler risklerin en aza indirilmesi ve tedbir alınması yönünde daha az görüş belirtmişlerdir. Bu ifadelerden öğretmenlerin iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarında etken değil, edilgen bir rolde bulundukları; iş sağlığı ve güvenliğinin kendilerinden daha çok yetkilendirilmiş bir uzman yahut idarenin sorumluluğunda olduğunu düşündükleri fikri oluşmaktadır. Bu sonuç Tokpınar'ın (2019) yaptığı çalışmanın bulgularına göre elde ettiği iş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili yükümlülüğün; okuldaki müdür, idareci ve öğretmenlerin sorumluluğunda olduğu sonucunu destekler niteliktedir.

Bu bulgular birlikte değerlendirildiğinde, okul öncesi öğretmenlerinin İSG'yi daha çok "güvenli ortam sağlama" çerçevesinde algıladıkları ve kavramı genel bir güvenlik hissi ile ilişkilendirdikleri söylenebilir. Ancak risklerin azaltılması ve önleyici tedbir geliştirme konusunda daha sınırlı görüş bildirmeleri, öğretmenlerin İSG sürecinde daha çok uygulayıcı konumda kaldıklarına işaret etmektedir. Bu durum, İSG kültürünün okul ortamında tam anlamıyla içselleştirilmediğini ve sorumluluğun büyük ölçüde yönetim veya uzmanlara atfedildiğini göstermektedir.

Ayrıca alan yazınındaki farklı bulgular, okullarda İSG farkındalığının kurumdan kuruma değişiklik gösterebildiğini ortaya koymaktadır. Özellikle bazı araştırmalarda katılımcıların görüş bildirme ve sürece aktif katılım düzeylerinin düşük olması, İSG'nin sadece prosedürel bir uygulama olarak algılanma riskini desteklemektedir. Bu bağlamda, öğretmenlerin yalnızca bilgilendirilen değil; aynı zamanda karar süreçlerine aktif katılan bireyler hâline gelmelerini sağlayacak eğitim ve örgütsel yapıların geliştirilmesi önem taşımaktadır. Bu yaklaşım, İSG'nin sürdürülebilir bir okul kültürü haline gelmesine katkı sağlayacaktır.

Okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerine göre sınıf içi etkinliklerde en fazla sivri köşeler, sınıf dışında ise kaygan zeminlerin risk oluşturduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sınıfların küçük olması, kalabalık olması, atık materyaller, camlar, kolonlar, panolar ve lavabolar ise öğretmenler tarafından daha az belirtilmiştir. Öğretmenler tarafından kimyasal ve biyolojik türdeki risklerden hiç bahsedilmemiştir. Kacjan-Zgajnar vd. (2013) tarafından yapılan çalışmanın sonuçlarında, sınıf büyüklükleri ile havalandırma koşullarının yeterli düzeyde olduğu bildirilmiştir. Yapılan farklı çalışmalarda, sınıfların fiziksel koşullarının uygunluğunun; iklimlendirme, havalandırma, temizlik ve zemin özellikleri açısından İSG mevzuatına uygun olduğu tespit edilmiştir (Selimhocaoğlu, 2017; Tokpınar, 2019). Okul öncesi binalarının fiziki koşullarının incelendiği bir çalışmada Selimhocaoğlu (2017), okul binasının çocukların kolay ulaşım sağlayacağı bir alanda olması gerektiği vurgulanmış;

okulun tek katlı olmasının sağlanması hâlinde güvenlik durumuna katkıda bulunulabileceği ifade edilmiştir. Termal konfor şartlarının aydınlatma sistemlerinin standartlara uygun şekilde düzenlenmesi gerektiği vurgusuyla yine bu çalışmada da fiziksel risk etmenlerine atıfta bulunulmuştur.

Bu bulgular bütüncül olarak değerlendirildiğinde okul öncesi öğretmenlerinin İSG risk algısının daha çok fiziksel çevre ve günlük kullanım alanlarıyla sınırlı kaldığı görülmektedir. Özellikle sivri köşeler ve kaygan zeminler gibi doğrudan çocukların hareketleri sırasında kazaya yol açabilecek unsurların ön plana çıkması, öğretmenlerin gözlemlenebilir ve anlık risklere daha fazla odaklandığını göstermektedir. Buna karşın kimyasal ve biyolojik risklerin hiç dile getirilmemesi, bu tür risklerin ya fark edilmediğini ya da okul öncesi ortamlarında düşük olasılıklı olarak algılandığını düşündürmektedir. Bu durum, İSG farkındalığının kapsamının genişletilmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerine göre sınıf içinde ve okul alanındaki etkinliklerde alınması gereken önlemler olarak sivri köşelerin yuvarlatılması, dolapların sabitlenmesi elektrik prizlerine koruma kapağı takılması önerileri başı çekmektedir. Yivli ve Kuzucuoğlu (2018) tarafından yapılan araştırmada, okullardaki kitaplık ve dolap gibi eşyaların öğrencilere zarar vermemesi amacıyla büyük ölçüde sabitlenerek ya da tehlike arz etmeyen alanlara yerleştirildiği belirtilmiştir. Bu uygulama, öğrencilerin güvenliğini artırmaya yönelik önemli bir adım olarak değerlendirilmiştir. Kartal ve Uğurlu (2023), yaptıkları çalışmada öğretmenlerin İSG önlemleri olarak okullarda devrilmesi muhtemel dolapların sabitlemesinin yapıldığını ifade etmiştir. Yine Kumtepe ve Akkaş (2022) tarafından yapılan çalışmada, devrilme veya düşme ihtimali bulunan malzemelerin duvara sabitlendiği belirtilmiştir. Bu bulgu, gerçekleştirdiğimiz gözlem çalışmasıyla da örtüşmektedir. Genel olarak eğitim kurumlarında düşme veya devrilme riski taşıyan dolap, kitaplık gibi eşyaların sabitlenmiş olduğu sonucu elde edilmiştir. Bu uygulama, okul güvenliğini artırma çabalarının bir göstergesi olduğu için önemlidir. Bu durum, öğretmelerdeki risk algısının genellikle kayma, düşme, çarpma, devrilme ve gürültü gibi fiziksel risk etmenlerine yoğunlaştığını göstermektedir. Öğretmenlerin kimyasal ve biyolojik risk etmenlerine değinmemiş olması bizim yaptığımız çalışmada ve diğer yapılan çalışmalarda benzer yön olarak karşımıza çıkmaktadır.

Okul öncesi öğretmenlerinin İSG ile ilgili eğitimlere yönelik görüşlerinin çoğunlukla bu eğitimlerin farkındalık kazandırdığı yönünde olduğu görülmektedir. Bununla birlikte öğretmenler, eğitimlerin fazla teorik olması ve uygulama boyutunun yetersiz kalması gibi durumları da ifade etmiştir. Kilitçi (2018) tarafından gerçekleştirilen araştırmada elde edilen sonuca göre İSG eğitimlerinin "kısmen" yeterli olduğu; geliştirilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Kartal ve Uğurlu'nun (2023) yaptıkları çalışmada öğretmenlerin eğitimlerle ilgili sorulara "İSG eğitimleri uygulamalı olmalı,

eğitim yeterli değil." cevabını vermeleri çalışmamızla paralel sonuçları ortaya koymaktadır. İSG alanında farkındalıkla ilgili bir araştırmada Yivli ve Kuzucuoğlu'nun (2018) görüşü, İSG eğitimlerinin uygulamalı olması gerektiği, bu hâliyle eğitimlerin beklenen verimlilikte gerçekleştirilmediği şeklindedir. Öğretmenlerin okul ortamında güvenlik ve sağlık eğitimine teşvik edilmesi ve kapasitelerinin geliştirilmesinin sağlanması önemli bir eylemdir (Díaz-Vicario ve Gairín-Sallán, 2021). Deliönü ve Utlu'nun (2016) araştırmasında, İSG konusundaki bilgi eksikliğinin yalnızca öğretmenlerle sınırlı kalmayıp öğrenciler, idareciler ve diğer okul çalışanlarını da etkileyerek okul genelinde güvenlik uygulamalarının zayıflamasına yol açabileceği vurgulanmaktadır. Bu durum, örneğin acil durumlarda doğru davranışların bilinmemesi, riskli durumların zamanında fark edilememesi veya güvenlik kurallarının günlük uygulamalara yeterince yansıtılamaması gibi somut sonuçlar doğurabilmektedir. Araştırma, bu eksikliğin giderilmesi amacıyla her seviyedeki çalışanın İSG eğitimi almasının gerekliliğine dikkat çekmektedir. Çalışma ortamlarındaki güvenlik standartlarının belirlenmesi, o iş yerinde çalışanlara eğitim ve bilgilendirme sağlanması gibi önlemler; İSG kültürünün oluşturulmasına katkıda bulunmaktadır (Bağcı vd., 2024). Bu bulgular birlikte değerlendirildiğinde, okul öncesi öğretmenlerinin İSG eğitimlerini daha çok farkındalık kazandırıcı bir süreç olarak algıladıkları ancak bu eğitimlerin uygulama boyutunun yetersiz olduğu yönünde ortak bir görüşe sahip oldukları görülmektedir. Özellikle eğitimlerin teorik düzeyde kalması, öğretmenlerin öğrendiklerini sınıf içi ve okul ortamına yeterince yansıtamamalarına neden olabilmektedir. Bu durum, İSG eğitimlerinin davranışa dönüşme gücünü sınırlayan önemli bir etken olarak değerlendirilebilir.

Okul öncesi öğretmenlerinin, acil durumlar için okulda alınan önlemlere yönelik en fazla vurguladıkları tatbikatın deprem tatbikatı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin bazıları ise yangın tüpleri, yangın merdivenleri ve acil durum ekiplerini belirtmişlerdir. Öğretmenler, acil durum ekiplerinin kimlerden oluştuğunu bilmediklerini ifade etmişlerdir. Acil durumlar hakkındaki sorulara verilen cevaplar içinde zehirlenmelere, yangın uyarı ve algılama sistemlerine, yangın dolaplarına ve hidrantların kontrolleri gibi konulara değinen kimse olmamıştır. Türkoğlu ve Balkan (2020) yaptığı çalışmada; öğretmenlerin acil çıkış kapıları, acil çıkış merdivenleri ve acil durum toplanma yerleri konusunda bilgi sahibiyken sağlık ve güvenlik işaretleri konusundaki bilgi düzeylerinin yeterli olmadığı ve öğrencilerini okuldaki tehlikelere karşı bilgilendirme konusunda gelişime açık yönlerinin bulunduğu ifade edilmektedir. Bu sonuçlar bizim elde ettiğimiz acil durumlara karşı yeterli bilgiye sahip olunmadığı sonuçlarını desteklemektedir. Alan yazınındaki çalışmalar da benzer bulgular sunmaktadır. Öğretmenlerin acil çıkış yolları ve toplanma alanları gibi temel bilgilere sahip olduğu ancak sağlık ve güvenlik işaretleri ile daha teknik güvenlik sistemleri konusunda bilgi eksiklikleri bulunduğu belirtilmektedir. Ayrıca öğrencilerin olası tehlikelere karşı bilgilendirilmesi konusunda da

gelişime açık yönler olduğu ifade edilmektedir. Bu sonuçlar, elde edilen bulgularla paralellik göstermekte olup acil durum yönetimi eğitimlerinin yalnızca temel bilgilerle sınırlı kalmaması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Araştırmada, okul öncesi öğretmenlerinin İSG ile ilgili ek önlemler almak için pek fazla öneride bulunmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Türkoğlu ve Balkan (2020) yürüttüğü araştırmada da öğretmenlerin genel olarak İSG'nin önemi konusunda eksik bilgiye sahip oldukları ve uygulanması gereken kuralları tam anlamıyla bilmedikleri tespit edilmiştir. Okul öncesi öğretmenlerinin İSG ile ilgili ek önlemler alınmasına yönelik elektrik prizlerine koruma takılması, keskin kenarların ve duvarların yuvarlatılıp zeminlerin düşmelere karşı yumuşak malzemeyle kaplanması önerileri mevcuttur. Bu bulgu Kumtepe ve Akkaş'ın (2022) araştırma sonuçlarıyla da paralellik göstermektedir. Bu bulgular birlikte değerlendirildiğinde, okul öncesi öğretmenlerinin İSG'ye yönelik ek önlem geliştirme konusunda sınırlı düzeyde öneri sundukları görülmektedir.

Öğretmenlerin bazıları ise ek önlem alma konusunda öneri olarak uygulamalı İSG eğitimi verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Kartal ve Uğurlu (2023), Kumtepe ve Akkaş, (2022) ile Yivli ve Kuzucuoğlu'nun (2018) çalışmalarında, İSG eğitimlerinin uygulamalı olarak verilmesi ve daha etkili bir İSG eğitimi sağlanması yönündeki talepler ortak bir sonuç olarak öne çıkmaktadır.

Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre aşağıda verilen öneriler ileri sürülebilir:

- Okul güvenliği, okul binasının içi, dışı, öğrenciler, veliler ve öğretmenlerin tamamını kapsayan bir ifadedir. Bu güvenliğinin sağlanması ise okul yönetimi, öğrenci ve öğretmenlerin iş birliği içinde olmasıyla sağlanabilecektir. Kamuda İSG uygulamasının yürürlüğe girmesiyle birlikte bu alanda kurumlara atanacak iş güvenliği uzmanlarının yapacağı çalışmalar ve vereceği eğitimlerle kazalara karşı dikkat ve farkındalık artırılabilir.
- Okul öncesi öğretmenlerin İSG'ye yönelik görüşleri dikkate alındığında İSG eğitimlerinin yetersizliği ya da uygulamalı eğitim olarak alınmak istendiği vurgusu ön plana çıkmaktadır. Bu eğitimlerin çalışana ve alana özel verilmesi önerilebilir. Bu eğitimler yalnız öğretmenlere değil; aynı zamanda öğrenciler, idari personel, temizlik görevlileri ve diğer birimlerde çalışan herkesi kapsamalıdır. İSG eğitimleri, yönetici ve çalışanların sağlık ve güvenliğe yönelik temel prensipleri anlamaları için kritik öneme sahiptir. Eğitim, sadece bilgi aktarımı değil; aynı zamanda katılımcıların etkileşimde bulunabileceği bir platform olmalıdır. İSG eğitimleri, geleneksel sunum metotlarından ziyade katılımcıların aktif bir şekilde katılım gösterdiği, örnek senaryoların kullanıldığı etkileşimli bir formata dönüştürülebilir.

- Kamuda iş sağlığı ve güvenliği uygulamasının yürürlüğe girmesiyle birlikte, her okula bir iş güvenliği uzmanı görevlendirilerek tehlikelerin kaynağında tespit edilmesi ve bu risklerin ya tamamen yok edilmesi yahut kabul edilebilir seviyelere indirilmesi sağlanabilir. Bu yaklaşım, okul ortamlarında güvenliği artırarak olası kazaların önlenmesine yardımcı olabilir.
- Her anaokulunun ya da ana sınıfının belli başlı ortak riskleri söz konusu olsa da her ortamın birbirinden farklılaşan tehlike ve riskleri olduğu gözlenmiştir. Bu noktada öğretmenlere ve okul öncesi öğrencilerine acil durumlar ve afet yönetimi konusunda da gerekli bilgilendirmeler yapılabilir.
- İSG önlemleri, toplumda bilinç düzeyini artırabilir. İş yerlerindeki güvenlik eğitimleri ve farkındalık kampanyaları, genel olarak insanların günlük yaşamlarında daha dikkatli ve güvenli davranmalarına neden olabilir. Bu da toplum genelinde kazaların ve yaralanmaların azalmasına katkıda bulunabilir.
- İSG ile ilgili en önemli unsurlarından biri, düzeltici ve önleyici faaliyetlerdir. Eğitim kurumunda yaşanan iş kazalarıyla ilgili istatistikler oluşturulmalı ve bu kazaların kök neden analizleri yapılmalıdır. Aynı tür kazaların tekrar yaşanmaması için alınacak önlemler üzerine toplantılar düzenlenebilir.
- Kurumda bulunan tüm personel, tehlikeler ve sonucunda oluşacak riskler hakkında bilgilendirilmeli ve bu konuda iyileştirici çalışmalar gerçekleştirilmelidir. Risk değerlendirmeleri yapılarak okul ortamında ortaya çıkan tehlikelerden kaynaklanan risklerin en düşük seviyeye indirilmesi sağlanabilir. Bu yaklaşım, çalışanların ve öğrencilerin güvenliğini artıracak; aynı zamanda İSG kültürünün gelişmesine katkıda bulunacaktır.
- Okullarda iş güvenliği ile ilgili sorunların masaya yatırılması için kurulun oluşturulması uygun şartları sunacaktır. İSG komitelerinde iş güvenliği konularının düzenli olarak değerlendirilmesi sağlanabilir. Acil durum tatbikatları düzenlenerek öğrencilerin ve personelin hazırbulunuşluğu geliştirilebilir. İş güvenliği uzmanlarından destek almak, sorunları görüp çözüm önerileri sunmak açısından önemlidir. İSG ile ilgili çalışmaların, güncel kanun ve yönetmeliklere uygunluğu düzenli olarak kontrol edilmelidir. Planlama yap, uygula, kontrol et, önlem al döngüsünün iş güvenliği çalışmalarına uygulanmasıyla okullarda İSG iklimi oluşturularak çalışanların ve öğrencilerin bilinç düzeyi artacak ve sağlıklı ve güvenli bir eğitim olanağı sağlanacaktır.

Kaynaklar

Babaroğlu, A. (2018). Eğitim ortamları açısından okul öncesi eğitim kurumları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *18*(3), 1313-1330. https://doi.org/10.17240/aibuefd.2018.18.39790-471118

Bağcı, A., Azimli, P., Uluçay, H., & Keskin, A. (2024). Eğitim öğretim kurumlarında iş sağlığı ve güvenliği bilincinin incelenmesi. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR), 11*(104), 545-555. https://doi.org/10.5281/zenodo.10738106

Balcı, A. (2017). *Sosyal bilimlerde araştırma: yöntem teknik ve ilkeler.* Pegem.

Başaran, S. T. & Ulubey, Ö. (2018). 2013 Okul öncesi eğitim programının değerlendirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 51*(2), 1- 38. https://doi.org/10.30964/auebfd.417643

Baykal, S., Sarı, F., & Arslan, G. (2022). Eğitim kurumlarında iş sağlığı ve güvenliği yönetim sistemlerinin incelenmesi. *Sosyal Araştırmalar ve Davranış Bilimleri Dergisi, 8*(16), 458-469. http://dx.doi.org/10.52096/jsrbs.8.16.29

Boztuğ, Ö. & Akyol, B. (2017). İlkokullarda yönetici ve öğretmen görüşlerine göre okul güvenliği (Aydın ili Efeler ilçesi örneği). *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 4*(1), 74-95. https://doi.org/10.30803/adusobed.309072

Chirico, F., Nucera, G., Szarpak, L., & Zaffina, S. (2021). The cooperation between occupational and public health stakeholders and its decisive role in the battle against the Covid-19 pandemic. *Disaster Medicine and Public Health Preparedness, 17*, e100. https://doi.org/10.1017/dmp.2021.375

Creswell, J. W. (2023). *Nitel araştırma yöntemleri* (M. Bütün & S. B. Demir, Çev. Ed.). Siyasal.

Cohen, J. (2021). School safety and violence: Research and clinical understandings, trends, and improvement strategies. *International Journal of Applied Psychoanalytic Studies, 18*(3), 252-263. https://psycnet.apa.org/doi/10.1002/aps.1718 sayfasından erişilmiştir.

Côté-Lussier, C. & Fitzpatrick, C. (2016). Feelings of safety at school, socioemotional functioning, and classroom engagement. *Journal of Adolescent Health*, *58*(5), 543-550. https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2016.01.003

ÇSGB. (2012). *6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu*. https://www.mevzuat.gov.tr sayfasından erişilmiştir.

ÇSGB. (2016). *Çalışma hayatı istatistikleri.* Ankara.

Deliönü, Ö. & Utlu, Z. (2016). High school and equivalent schools in the occupational health and safety occupational health and safety hazards outside. *Journal of Human Sciences*, *13*(1), 1514-1531.

Díaz-Vicario, A. & Gairín-Sallán, J. (2021). La formación en salud y seguridad del profesorado para la gestión de centros educativos seguros y saludables. *Innovación Educativa,* (31). https://doi.org/10.15304/ie.31.7884

Dönmez, B. (2001). Okul güvenliği sorunu ve okul yöneticisinin rolü. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 25*(25), 63-74.

Ekinci-Vural, D. & Kocabaş, A. (2016). Okul öncesi eğitim ve aile katılımı. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 15*(59). https://doi.org/10.17755/esosder.263223

Gürbüz, H. & İbrakovic, H. (2017). İşletmelerde iş güvenliği, güvenlik performansı ve iş güvenliği kültürü. *The Journal of Social Sciences, 11(*11), 442-469. https://doi.org/10.16990/SOBIDER.3449

Hundeloh, H. & Hess, B. (2003). Promoting safety–a component in health promotion in primary and secondary schools. *Injury Control and Safety Promotion*, *10*(3), 165-171. https://doi.org/10.1076/icsp.10.3.165.14554

Kacjan-Zgajnar, K., Galicic, A., Zoran, U., Pajek, L., & Dovjak, M. (2013). Analysis of sanitary-technical and hygienic conditions of Slovenian kindergartens and proposed measures. *Sanitarno Inženirstvo*, *7*(1), 4-20.

Kara, M. (2015). *Mesleki ve teknik Anadolu liselerinde görev yapan teknik öğretmenlerin iş sağlığı ve güvenliği bilgi düzeyleri.* (Yüksek Lisans Tezi). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.

Karamustafaoğlu, S. & Kandaz, U. (2006). Okul öncesi eğitimde fen etkinliklerinde kullanılan öğretim yöntemleri ve karşılaşılan güçlükler. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *26*(1), 65-81.

Kartal, E. & Uğurlu, C. T. (2023). Okul öncesi eğitim kurumlarında iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerinin incelenmesi. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum*, *12*(34), 209-236.

Kılkış, İ. (2013). İş sağlığı ve güvenliğinde yeni bir dönem: 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu (İSGK). *ISGUC The Journal of Industrial Relations and Human Resources*, *15*(1), 17-42. http://dx.doi.org/10.4026/1303-2860.2013.0217.x

Kilitçi, Z. (2018). *Mesleki ve teknik eğitim kurumlarında iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarına ilişkin yönetici görüşleri.* (Yüksek Lisans Tezi). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.

Kumtepe, B. & Akkaş, Ö. (2022). Anaokullarında iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarının incelenmesi: Iğdır Örneği. *Igdir University Journal of Faculty of Economics and Administrative Sciences,* (8), 53-74.

MEB. (2018). *2018/10 sayılı okullarda güvenlik önlemlerinin alınması genelgesi*. http://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/1935.pdf sayfasından erişilmiştir.

Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook* (2. b.). Sage.

Özakün, Ö. M., Girişken, G. B., Çetin, Ş., & Aksakal, D. (2023). Eğitim öğretim kurumlarında iş sağlığı ve güvenliği ve etkileri. *Ulusal Eğitim Dergisi*, *3*(11), 1979-1993.

Özçifçi, B., Özçifçi, G., İrfan, E., & İrfan, A. M. (2023). İlköğretim kurumlarında iş sağlığı ve güvenliği kavramı. *Eurasian Education & Literature Journal,* (18), 93-106.

Samanta, S. & Gochhayat, J. (2023). Critique on occupational safety and health in construction sector: An Indian perspective. *Materials Today: Proceedings*, *80*, 3016-3021. https://doi.org/10.1016/j.matpr.2021.05.707

Selimhocaoğlu, A. (2017). Okul öncesi eğitim kurumlarının fiziksel koşullarının incelenmesi: Kırşehir ili örneği. *Electronic Turkish Studies, 12*(28), 651-662.

Serdaroğlu, H. U. & Bekir, H. (2024). Okul öncesi eğitim programında güncellemeler. *Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi, 14*(1), 1-29. https://doi.org/10.20493/birtop.1489551

Şener, S., Fandaklı, S., Yağımlı, M., & Aslan, T. (2023). Eğitim sektöründe iş sağlığı ve güvenliği. *The Journal of International Scientific Researches, 8*(1), 83-94. https://doi.org/10.23834/isrjournal.1202692

Tokpınar, M. (2019). *Eğitim kurumlarında iş sağlığı ve güvenliğinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.

Töremen, F., Çankaya, I., & Avanoğlu, Y. (2008). School motherhood: A new model proposal to school safety. *DÜ Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, *10*, 56-69.

Türkoğlu, Ç. & Balkan, B. (2020). Öğretmenlerin iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin bilgi düzeylerinin incelenmesine yönelik bir alan araştırması. *Kirklareli University Journal of Engineering and Science, 6*(2), 216-237. https://doi.org/10.34186/klujes.836115

Ustaoğlu, E. (2020). *Eğitim kurumlarında iş sağlığı ve güvenliği üzerine bir çalışma.* (Yüksek Lisans Tezi). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.

Whitebook, M., McLean, C., & Austin, L. J. E. (2016). *Early childhood workforce index – 2016*. Center for the Study of Child Care Employment, University of California, Berkeley. https://cscce.berkeley.edu/projects/early-childhood-workforce-index-2016/ sayfasından erişilmiştir.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (11. b.). Seçkin.

Yivli, İ. & Kuzucuoglu, A. H. (2018). İstanbul Zeytinburnu ve Fatih ilçelerindeki anaokullarında çalışan öğretmenlerde, iş sağlığı ve güvenliği alanında farkındalık oluşturma uygulamaları. *Ohs Academy, 3*(2), 144-155. https://doi.org/10.38213/ohsacademy.722828

Extended Summary

This study was conducted using the interview method, one of the qualitative research methods, to determine the views of preschool teachers on Occupational Health and Safety (OHS). The research was conducted using the case study design, one of the qualitative research methods. The study group consists of 15 preschool teachers working in kindergartens and schools with preschool classes in the Central District of Yozgat in the 2024-2025 academic year. The convenience sampling method was used in selecting the participants because it provides easy accessibility and practicality. Data were collected through open-ended questions and semi-structured interview forms prepared by the researchers. In line with this method, which addresses a situation related to real life, current contexts and environments, interviews were conducted with preschool teachers on the subject of occupational health and safety in the research.

If the programs followed in preschool education institutions and the conditions of educational environments increase the developmental characteristics of children, they can guide children to discover life. It is important that the environments offered to children support learning. Considering the significant impact of the education for children in this age period on their future lives, a safe and healthy environment should be created for them to gain the desired behaviors (Kartal and Uğurlu, 2023). Preschool teaching plays an important role in the development of children's skills by creating educational environments that support the healthy development during these sensitive years (Whitebook et al., 2016). Teachers who try to find the talented aspects of their students are expected to have sufficient knowledge and awareness in the field of OHS, as in many other subjects, and to protect both their students and themselves from dangers (Yivli and Kuzucuoğlu, 2018). Because kindergartens are places with active working environments, there are objects, toys and materials that may cause children to fall, bump, slip and trip, and it may be difficult to ensure workplace safety. Wet floors can cause slipping, and broken or messy floors can cause tripping and falling (ÇSGB, 2016). The people who provide the most help to students in this process are the teachers and other staff at the school (Dönmez, 2001). In this respect, teaching-learning processes and other school activities will gain meaning when students and teachers feel safe and protected (Cote et al., 2016).

In our country, the independent law on OHS (Occupational Health and Safety Law - OSH Law, 2012) entered into force, but it was not until 2025 that it was put into practice in public institutions and organizations. According to OHS Law, workplaces are classified as very dangerous, dangerous and less dangerous according to the risks they pose. Kindergartens are in the less dangerous class within this category (MEB, 2018). OHS emerges as a complex concept with two different dimensions: health and safety. While occupational health is the health-related dimension that ensures the adaptation of employees to their jobs as long as the work is done, occupational safety is

the technical dimension that tries to reduce the work-related risks of employees and those in the environment, taking more technical and engineering-related measures (Kılkış, 2013). Potential hazards are identified through risk assessments carried out in schools, and appropriate safety measures are determined as a result of these assessments (Gürbüz and İbrakovic, 2017). Preschool teachers have greater responsibilities due to the very young age groups of their students. When statistics on occupational accidents experienced by children in the school environment are kept and protection and prevention strategies are created in line with root cause analyses of accidents, the risk of accidents can be reduced. OHS should not only be considered a legal imposition, but also an ethical responsibility (Özakün et al., 2023). Educational institutions play an essential role in promoting the OHS culture and spreading it to large masses. In this way, providing students with a healthy and safe educational environment will contribute to the spread of this awareness throughout society

However, it has been determined that there are limited studies on OHS in preschool education institutions. In this context, the aim of the study was to examine the opinions of preschool teachers working in kindergartens and preschool classes in the central district of Yozgat province regarding OHS.

The findings show that preschool teachers' definitions of OHS are mostly "safe environment". According to the preschool teachers' views, it was concluded that sharp corners pose the most risk in classroom activities, and slippery floors outside the classroom. Small and crowded classrooms, waste materials, windows, columns, boards and sinks were mentioned less by teachers. Chemical and biological risks were not mentioned by teachers at all.

According to the preschool teachers' views, the recommendations to round off sharp corners, fix cabinets and put protective covers on electrical outlets are the leading precautions to be taken in the classroom and school activities. It is seen that the views of preschool teachers about OHS training are mostly "raising awareness". Later, it was stated by the teachers that the training is too theoretical and not practical. It was found that preschool teachers emphasize earthquake drills the most regarding the precautions taken at school for emergencies. Some of the teachers stated fire extinguishers, fire escapes and emergency teams.

Teachers stated that they did not know who the emergency teams were. Among the answers given to questions about emergencies, no one mentioned issues such as poisoning, fire warning and detection systems, fire cabinets and hydrants. The study concluded that preschool teachers did not make many suggestions for additional measures regarding OHS.

When the views of preschool teachers on OHS are taken into consideration, the emphasis on the inadequacy of OHS training or the fact that it is intended to be taken as a practical training comes to the fore. It can be suggested that these trainings be provided specifically for the employee and the

field. These trainings should cover not only teachers but also students, administrative staff, cleaning staff, and everyone working in other units. OHS training is of critical importance for managers and employees to understand the basic principles of health and safety. With the implementation of occupational health and safety in the public sector, an OHS expert can be assigned to each school; hazards can be identified at their source; and these risks can either be completely eliminated or reduced to acceptable levels. This approach can help prevent possible accidents by increasing safety in school environments.

Although there are certain common risks in every kindergarten or preschool, it has been observed that every environment has different dangers and risks. At this point, teachers and preschool students can also be informed about emergencies and disaster management.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı

Bu araştırmanın planlanması, yürütülmesi ve yazılı hale getirilmesinde araştırmacılar eşit oranda katkı sağlamıştır.

Destek ve Teşekkür Beyanı

Bu araştırmada herhangi bir kurum, kuruluş ya da kişiden destek alınmamıştır

Çatışma Beyanı

Araştırmacıların araştırma ile ilgili diğer kişi ve kurumlarla herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması yoktur.

Etik Kurul Beyanı

Bu araştırma, Yozgat Bozok Üniversitesi Etik Komisyonunun 21.11.2024 tarih ve 19/14 sayılı onayı ile yürütülmüştür.